

Jak se pije život

aneb

lej to do mě, at' je po mně

Tamara Ludvová

**JAK SE PIJE ŽIVOT
aneb
LEJ TO DO MĚ, AŽ JE PO MNĚ**

Tamara Ludvová

edice Knihovnička.cz
Tribun EU
2012

© Tamara Ludvová, 2009, Velký Rybník

Úvod

Příběh, který se odehrává ke konci šedesátých let, vás zavede do zákulisí hospod, barů, vináren i hotelů.

S hlavní hrdinkou Leny budete prožívat její kariéru, provázenou všemi druhy malérů, lásek i zklamání.

Pokusím se seznámit vás s druhou tváří profese číšníků, kuchařů, prostě se vším, co s touto profesí souvisí.

Že to není zrovna procházka rozkvetlým sadem, se přesvědčíte sami.

Tamara Ludvová

Hledám práci

Kapitola 1

Ještě mi není osmnáct, přátelé mi říkají Leny, jsem trochu rebelka a hledám práci, která by mě bavila. Bydlím v podnájmu v krásném baráčku se zahradou.

Moje bytná Jaruška je jen o pár let starší než já. Zůstala sama po nelegální emigraci manžela, a tak moje malá troška do mlýna jí pomáhala přežít.

Po dlouhém hledání stojím před krásnou starobylou kavárnou, která ještě pamatuje první republiku. Veliké prosklené výlohy vedoucí na pěší zónu umožňují návštěvníkům pozorovat kolemjdoucí a potichu špítat.

Výlohy rozdělují čtyři široké schody, které vedou mezi malé kulaté stolky s mramorovou deskou, kterým vévodí stříbrné cukřenky a zvednuté malíčky s malými moka šálky vonící kávy. Mezi nimi v tichosti pobíhají servírky v černobílé uniformě. Za nimi s rukama za zády chodí důležitě pan vrchní a pečlivě pozoruje, jestli je vše tak, jak má být.

A nad tím vším se vznáší vůně dortů, kremrolí a zákusků všeho druhu. Tato kavárna měla i svoji pekárnu těchto dobrot. Stála jsem v úžasu u schodů a doslova zírala, až mě vyrušil přísný, ale přesto přívětivý hlas:

„Jaké přání by měla mladá dáma?“ Zírám na onoho pana vrchního a kóktám:

„Já, já prosím tady mám pracovat.“

„A tak to šla dál, tady toho moc neuděláte,“ odpověděl s úsměvem a malým úklonem mi rukou ukázal cestu. Jako kdyby to nebylo vidět! No, uvedla jsem se příšerně. A to ještě nevěděl, že nic neumím, že jdu na zácvik, abych se tomuto řemeslu naučila.

Teď teprve nastane trapas.

Moje tvrdohlavost a ješitnost neznala meze, ale tady se mi poprvé začala podlamovat kolena. Tolik jsem to chtěla zvládnout, ale najednou jako kdybych si přestala věřit.

„Tak slečinko,“ ozvalo se mi za zády, „šatna je na konci chodby, kávová napravo a cukrárna nalevo. S kasou, předpokládám, zacházet umíte. Tak šup, ať jste na place.“

Tento malinko ironický tón nepatřil nikomu jinému než panu vrchnímu Kaštánkovi.

Okamžitě jsem se probrala a v duchu se sama nad sebou usmála. Tohle asi nedopadne dobře. Když jsem se na sebe podívala do zrcadla, docela to šlo, ale co udělám s uměním na place, to nevím. Pořád jsem doufala, že to, co jsem se naučila doma s pár hrnečky, mi postačí.

Nažehlená a upravená jsem se přišourala na plac. Teprve teď jsem si všimla, že se tam nenosí žádné hrnečky, ale stříbrné tácky s moka šálky a decinkou vody. Servírka měla taky čtyři tácky v ruce a chodila s tím, jako kdyby je měla k ruce přirostlé. Tak tohle nezvládnu, blesklo mi hlavou.

„Tak nejdříve se projděte, poznejte stoly, který je jak očíslovaný, abyste se taky s děvčaty domluvila. Posbírejte nějaké špinavé nádobí, až vás budu potřebovat, zavolám vás,“ řekl už přísnějším hlasem pan vrchní Kaštánek, opět složil své ruce za záda a procházel plac.

Pomaloučku jsem se začala rozhlížet, stahovat prázdné tácky a zkusit je nosit alespoň po dvou v ruce, když byly prázdné. Kupodivu to docela šlo. Za hodinku jsem už přidala třetí a byla si trochu jistější. Hosté tam byli příjemní, nikam nespíchali, klábosili a usmívali se. Ale to jsem vůbec netušila, co mě čeká.

Jak tak koukám přes ty velké výlohy, pozoruji mládence, kteří staví hned přes pěší zónu zahradní restauraci.

Opět bílé stolky, krásné polstrované židle s bílými kovovými opěradly a dřevěné bílé zábradlí.

Vypadalo to jak ze zámku. Najednou ke mně přistoupil pan vrchní Kaštánek a povídá:

„Tak co, líbí?“

„Líbí a moc,“ odpovídám.

„No, tak tam bude od zítřka vaše pracoviště,“ prohlásil a s rukama za zády odkráčel.

Zalapala jsem po dechu. No, to to pěkně začíná. Přes tu čtyřmetrovou pěší zónu se neustále trousí lidi. Jak mezi nimi budu chodit? Je tam nejméně čtyřicet míst. Už to vidím jako ve snu. Kremrole, kafičko, vínečko a já naběhám maratón, spíše slalom. A to musím být šťastná, když zapomenou pouze na jednu věc. Taky mě mohou honit po jedné věci, schválně. Jsou i tací.

No, ale co jsem si nadrobila, tak to si musím sezobat. Začalo mi z toho být nevolno, když tu najednou mě zarazil příchozí pár hostů.

V elegantním květovaném kostýmku s bílým lemem a širokým slaměným kloboukem vstupovala starší dáma a za ní, v šedivém letním obleku s květovaným malým šátečkem kolem krku, rozpínací košili a černým širokým kloboukem na prošedivělých skráních, elegantní pán asi tak v šedesáti letech. A aby byl obraz úplný, vedli s sebou krásnou černobílou německou dogu, která připomínala spíše poníka než psa. Zamířili rovnou ke stolku u výlohy. Pan vrchní Kaštánek okamžitě vystartoval a s úklonami zdravil:

„Dobré poledne, hraběnko,“ políbil podávanou ruku hraběnce a s úklonem hlavy dodal, „vám též, pane hrabě, vaše víno už se připravuje.“

Civěla jsem na ten obraz jako telátko a štípnutím jsem se přesvědčovala, jestli jsem se nepropadla do třicátých let. Byla to nádhera. Usadili se a doga si přisedla pánovi k noze, takže když seděli všichni, měla i doga hlavu nad stolem. Úchvatný obraz, kdyby mě z něj nevytrhl pan vrchní:

„Tak slečinko, donesla jim ke stolu čtvrtáky červeného a nezapomněla mísu s vodou pro psa.“ Pak se otočil a s úsměvem říká:

„A nebyla pořád tak vyjevená, jsou to naši letní každodenní hosté, tak si jich važte.“

Poprvé jsem měla jít obsluhovat, a hned takové zajímavé hosty. Byl to pokus zesměšnit mě, anebo „ukáž, co umíš?“ Zmobilizovala jsem všechny své síly a šla.

„Dobrý den, paní hraběnko, pane hrabě, zde je vaše víno.“ Položila jsem sklenky na stůl.

„Okamžik, prosím,“ špitla jsem a rychle přinesla mísu s vodou, kterou jsem postavila před psa a podržala ho za ušima. Dech se ve mně tajil. Co kdyby se to psovi nelíbilo.

„Děkujeme, slečno,“ odpověděl hrabě a připaloval hraběnce cigaretu v dlouhé zlaté špičce.

Za chvíli jsem obsluhovala i normální hosty a kupodivu nikdo moc nepoznal, že to dělám poprvé v životě.

Pokud ano, tak to přikládali trémě z prvního dne v nové práci. Stáli hosté poznali, že jsem tam nová a ti druzí si asi mysleli, že jsem kopyto. Pár kafíček, sachrů, likérků a den ubíhal tak rychle, že jsem si ani neuvědomovala, že se blíží konec směny. Když hraběcí rodinka odcházela, zavolali si mě k sobě. Lekla jsem se, jestli jsem něco neprovedla, ale opak byl pravdou. Hrabě povstal, mírně se uklonil a řekl:

„Děkujeme za příjemné odpoledne,“ a podával mi ruku, načež ho předběhl pes a olízl mi ji. Všichni jsme se od srdce zasmáli a mně bylo najednou hrozně příjemně. Pan vrchní Kaštánek si mě zavolal a povídá:

„Copak jste udělala? Tohle u nich vidím poprvé, že by děkovali personálu.“

„Nevím,“ popravdě jsem odpověděla a pokrčila rameny. Jenom se na mě usmál a zakroutil hlavou. Ta práce se mi bude moc líbit. Blížil se konec směny, když si mě zavolal vrchní Kaštánek a povídá:

„Tak slečinko, tady máte za dnešní den odměnu a zítra v sedm ráno ať jste tady. Zahrádka čeká.“ Pokoutně se usmál, položil

přede mě dvacet pět korun papírových, kterým jsme říkali Žižka, neboť tam byl vyobrazený, a já, povzbuzená onou bankovkou, jsem odešla do šatny. Konečně mi přestal onikat a to prý byla známka toho, že se mu zamlouvám.

Nohy mě řádně bolely a vidina prázdné lednice mi vnukla nápad té bankovce hned zakroutit krkem.

Bylo to akorát tak na večeři a cigarety. Ano, kouření byla jedna z mých začínajících neřestí. Vedle kavárny byla restaurace, kde výborně vařili, a taková roštěná na roštu s tatarskou omáčkou byla lahůdka.

Najednou jsem byla hrozně šťastná, že mě někdo obsluhuje a já mám svoje ušlapané nožky v klidu. Stálo mě to sice tu těžce vyběhanou pětadvacetikorunu i s těmi cigaretami, ale co, zítra asi bude další.

Miminko jako dort

Kapitola 2

Ráno už jsem byla v práci před sedmou. Těšila jsem se a zároveň bála, protože jsem vůbec nevěděla, jak to budu sama zvládat. Připravila jsem stoly, otřela židle, rozdala popelníky a nápojové lístky.

Pak mě čekala práce v kuchyni, abych si připravila tácky a cukřenky, když tu se objevil pan vrchní Kaštánek a se smíchem povídá:

„Ale děvče, vy tyhle malé tácky potřebovat nebudete, to byste se naběhala. Tady máte připravená plata. Ta vpravo jsou na šest šálků, ta vlevo na dvanáct. A zrovna tak budete nosit i zákusky. Je to jasné?“ Zděšeně jsem se na něj podívala:

„Ano, jasné.“

Před očima se mi zatmělo a už jsem se viděla s těmi platy, jak dělám slalom na pěší zóně. Připadalo mi, že ta plata jsou větší než já. Ze začátku to šlo, lidé chodili po dvou, po třech, ale za dvě hodinky byla zahrádka do půlky plná a já nevěděla, co dřív. Jestli nosit objednávky, nebo stahovat špinavé nádobí.

Hlava mi začala šrotovat – koukej si tu práci zorganizovat, nebo se zblázníš.

Vrchní Kaštánek se samolibě usmíval a bylo vidět, jak po očku sleduje, co s tím bincem, který jsem si tam vytvořila, udělám. A najednou mi blesklo – neuděláš jediný krok zbytečně, jinak se na ty nohy večer nepostavíš a lidé budou jíst kremrole na chodníku.

Obojí spolu úzce souviselo. Teď to jenom dostat do praxe. Hosté mi trochu pomohli tím, že se před obědem vytrousili a zůstalo tam jen pár lidiček, kteří si koukali do očí. To svoje vínko pili velice pomalu a mně tím dali čas.

Když jsem dala plac do pořádku, nově příchozí hosté už na tom byli lépe. Rychle jsem objednávku donesla a po cestě od nich

jsem vysypala popelník, stáhla prázdný talířek, u dalšího stolku šálek a najednou jsem měla plac pořád uklizený.

Nebylo to tak složité, nechodit s prázdnýma rukama jako na zahrádku, to dalo rozum, ale hlavně zpátky. Ostatní se to učili ve škole, ale já? Já prostě všechno musím dělat jinak. Ještě že jsem na to přišla alespoň včas.

Dokonce i vrchní Kaštánek mě pochválil a to prý u něj nebývá zvykem. Kdyby tak věděl, že tohle zaměstnání jsem znala asi jako on soustruh. Ale možná na to ještě přijde, protože něco mi říkalo, že tímhle to nekončí.

A taky že jo. Plné plato sachr dortů, kremrolí, rakviček – a já dělám slalom na pěší zóně mezi chodci.

Než jsem stačila jenom mrknout, tak jsem ztratila balanc, celá se zakolébala a prásk. Celé to plato sladkostí se pomalu, ale pro mě úžasnou rychlostí sypalo do kočárku plného bílých krajek, kde zaplať bůh „sedělo“ asi půlroční miminko.

Maminka začala ječet, ale mimino mělo úsměv na tváři. Obě ty malinké ručičky v neuvěřitelné hromadě krému, čokolády a šlehačky.

Talířek se nerozbil ani jeden, takže alespoň z toho jsem měla radost. Jak jsem tam tak stála, vyhrabující ty talířky z kočárku a koktala omluvy, za mnou už stál opět s rukama za zády pan vrchní Kaštánek a přímo řval:

„Tohle vám strhnu z platu! Vy huso!“ Moc jsem ho nevnímala, byla jsem ráda, že maminka batolete přestala ječet a začala se smát a volat:

„Táto, vem rychle foťák, takhle krásná ještě nebyla.“ Miminko bylo samotné jako dort. Jak za takovou chvíli stihlo mít všechno na hlavě, tvářičkách, o ručičkách a nadýchaných krajkách nemluvě, jsem sama nechápala. Najednou maminka zko-prněla, jako kdyby jí teprve došlo, co se stalo, podívala se na mě a arogantně s povýšeným, pisklavým hlasem zdůraznila:

„Máte štěstí, že se nic horšího nestalo, účet za prádelnu vám pochopitelně pošlu.“ Zmizela takovým tempem, že ani nevím,

jestli v kočárku nezůstal nějaký talířek. Zřejmě chtěla přivést domů dezert a mně byl talířek v tenhle moment ukradený.

Kolem postávající lidi se se smíchem začali rozcházet. Bylo mi trapně. Ucítila jsem studený pot a nervozitu. Ačkoliv jsem se snažila o pravý opak, moc se mi to nedařilo. Pan vrchní Kaštánek si konečně přišel na své.

„Mohla byste zastupovat krocaní farmu se svojí barvou v tváři, běžte se dát dohromady, já to zatím pohlídám,“ řekl ironicky, přísně, ale v očích mu plály škodolibé plamínky.

Vběhla jsem do šatny a spustily se mi slzy. Tak takhle jsem si to nepředstavovala ani v tom nejhrůznějším snu. Co s tím? Budou se mi smát i za deset let.

Ale to jsem opravdu chod této profese neznala. Když jsem se po patnácti minutách vrátila, všechno běželo, jak má. Nikdo se neptal, nesmál, ani za rohem nepoškleboval. Naopak. Děvčata z kavárny procházela okolo mě a jen tak prohodila:

„Nic si z toho nedělej, tohle máme za sebou každá.“ Paní cukrářka se jen jakoby náhodou zeptala, „tak co, už se ti to povedlo?“ Usmála se a já jsem měla své sebevědomí zase napůl zpátky. Okolo páté hodiny odpolední uklízím nádobí, popelníky, prostě vše, co je zrovna v ten moment zapotřebí, a mám takový divný pocit, jako když se na mě někdo dívá.

Pořád se rozhlížím, když tu za stromem u stolku vidím kamaráda Míru. Byl to číšník, ale daleko zkušenější a hlavně vyučený. Měla jsem radost, že se na mě přišel podívat, ale on se ztvářil přísně a povídá:

„Děvče, děvče, nejenom, že sis ani nevšimla, že jsem přišel, ale co ty špinavé nehty? Takhle z tebe dobrá servírka nebude.“ Zarazila jsem se a odsekla jsem:

„Vploužíš se sem jako zlodějíček a ještě budeš buzerovat. Od toho tady mám vrchního. A jen tak mimochodem, zkus dělat tady pod těma kaštanama, nebo co to je, vysypávat pořád špinavé popelníky a naběhat u toho maratón. Na manikúru

opravdu čas nemám.“ Prohlížím si ty svoje nehty a zjišťuji, že má pravdu. Ale to už se Mírek smál od ucha k uchu.

„No tak, já vím, dělal jsem si trochu legraci, abych tě pozlobil, zvu tě za to na večeři.“

„Tak jo, za chvíli končím,“ zasmála jsem se taky a šla dokončit úklid.

Od vrchního Kaštánka jsem dostala jeho oblíbenou pětadvacetikorunu a vyrazili jsme do nočního města. Potřebovala jsem přijít trochu na jiné myšlenky. Zatím jsem měla v hlavě pořád jenom práci.

Ve vinárně se nás sešlo víc a byla legrace, tančili jsme, ale já měla v hlavě už zase jenom to, že musím brzo vstávat a hlavně být fit. Neměla jsem v úmyslu dělat panu vrchnímu poskoka déle, než to bude nutné. Což znamenalo být ve všem nejlepší.

Uplynulo pár týdnů a mně se dařilo. Co se dalo v té kavárně naučit, jsem se naučila a začalo mi tam být trochu těsno. Pan vrchní Kaštánek tam měl svoji funkci na doživotí a já jsem měla pocit, že už se tam víc nenaučím. Ale jak dál? Jak si tak uvažuji a přemýšlím, tak jednou při konci směny, když jsem si šla pro svoji pětadvacetikorunu, zůstala jsem stát jako zmrazená.

Pan vrchní mě ještě neviděl, zato já viděla, jak si do kapsy strká veliký balík stokorun, padesátek i oněch pětadvacetikorun.

Trochu jsem couvla, aby mě nezahlédl a se zakašláním jsem se k němu blížila. Celý balík rychle zmizel v jeho kapse a na stole ležela připravená jenom ta moje bankovka. Slušně jsem poděkovala a s přáním dobré noci odcházela.

Nedokázala mi to hlava pobrat. Každý den od rána do večera bez jediného dne volna jsem vydělávala na něj. Každý den měl takový balík?! Co s tím? Tohle neskousnu.

Bylo to pro mě, která si myslela, že svět bude spravedlivý, že se postavím na vlastní nohy, že něco dokážu, jako když mě strčí z teplé lázně pod ledový horský vodopád.